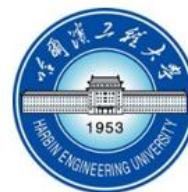

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна),
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
факультет іноземних мов (Вінниця, Україна),
Аріельський університет (Аріель, Ізраїль),
Харбінський інженерний університет (Китай),
Намсеульський університет (Корея)**

«МОВНА ОСВІТА: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ»

Збірник наукових праць

Мовна освіта: виклики, перспективи та інновації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. А. Юмрукуз. Одеса: Магістр, 2025. 102 с.

Збірник містить тексти доповідей І Міжнародної конференції з питань сучасної мовної освіти, що відбулась 16-17 травня 2025 р. на факультеті іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

УДК 37.016:81'243

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26.06.2025).

Рецензенти:

К.п.н., доцент, доцент кафедри методики навчання іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Петрова А. І.

К.п.н., доцент, доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету Першина Л. В.

Головний редактор:

А. А. Юмрукуз, кандидат філологічних наук, доцент (ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»)

Редакційна колегія:

Єременко Т. Є., кандидат філологічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Лук'янченко І. О., кандидат педагогічних наук, доцент (Університет Ушинського, Україна)

Попова О. В., доктор педагогічних наук, професор (Університет Ушинського, Україна)

Жовнич О. В., доктор педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Ігнатова О. М., кандидат педагогічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Петров О. О., кандидат філологічних наук, доцент (Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, Україна)

Давидович Н., доктор філософії, професор (Аріельський університет, Ізраїль)

Ян Юань, доктор філософії, Харбінський інженерний університет (Китайська народна республіка)

Сон Йонгин, старший викладач кафедри корейської мови, Намсеулський університет (м. Чонан, Р. Корея)

©Колектив авторів, 2025

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ МОВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СХІДНИХ МОВ

Олена БУЗДУГАН,

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Україна

В умовах нового тисячоліття, коли Україна прагне до соціально-економічного розвитку, неможливо обійтися без істотних змін у культурно-освітній сфері. Щоб відповідати вимогам сучасності, необхідно підвищувати рівень освіти. Адже саме освіта є основою, на якій будується інтелектуальний і духовний потенціал нації. Вона є потужним інструментом для того, щоб наша наука, техніка і культура досягла світових стандартів для національного відродження, зміцнення державності та впровадження принципів демократії й гуманізму в суспільне життя.

Розширення меж світового інформаційного простору в сучасному суспільстві робить обмін інформацією на білінгвальній основі найважливішим чинником функціонування єдиного лінгвокультурного простору. Будучи своєрідним перетином як мінімум двох мов, білінгвізм сприяє формуванню у людини нової інформаційної культури. Володіння іноземними мовами полегшує сприйняття іншої культури, надає можливість активно функціонувати в соціально-інформаційному просторі сучасного співтовариства [3; 6; 7].

Для студентів-майбутніх учителів іноземної мови характерною є двопредметна спеціалізація. Тенденція до багатомовної освіти у європейському просторі, та з недавнього часу і в Україні, включає вивчення декількох мов за ініціативою тих, хто навчається, пояснюється не тільки прагматичними міркуваннями, але й методичними. Вивчення другої іноземної мови супроводжується за умов правильного навчання інтенсифікацією навчального процесу внаслідок формування багатомовної компетенції, яка характеризується більш високим рівнем систематизації та абстрагування, а на їх ґрунті призводить до більш свідомого та глибокого розуміння мовних явищ. Крім того, досвід вивчення попередньої мови дає можливість переносити вже отримані знання та вміння у сферу вивчення нової мови, розвиваючи тим самим лінгвістичні здібності: вербальний інтелект, мовну гнучкість, аналітично-когнітивні можливості особи, мовну пам'ять та мовну інтуїцію [5, с. 200].

Загальною нормою у закладах вищої освіти України, що готують вчителів іноземних мов, є підготовка фахівців з двох іноземних мов, де англійська вивчається як перша, або друга [5, с. 201].

Результати публікацій і досліджень по всьому світу чітко показують, що розвиток іншомовної білінгвальної освіти абсолютно можливий, і як видно, є бажаним у багатьох країнах як для освітян, так і для тих, хто проводить освітню

політику. Окрім того, дані свідчать, що з економічної точки зору витрати на впровадження білінгвальних та мультилінгвальних освітніх програм не є бар'єром, адже: 1) поточні витрати на новітні програми майже такі самі, як і на «традиційні»; 2) такі програми є рентабельними, тому що студенти з мультилінгвальною освітою мають значно кращий потенціал [2, с. 68]. Основне завдання освітньо-білінгвальної іншомовної підготовки майбутніх учителів східних мов – підготувати конкурентоспроможних фахівців, які вільно володіють двома мовами, мають глибоке розуміння різних культур, здатних критично мислити, і мають усі необхідні навички для успішної реалізації в сучасному суспільстві.

Ключовими характеристиками освітньо-білінгвальної іншомовної підготовки майбутніх учителів східних мов виступають: формування білінгвальної комунікативної компетенції, як здатності ефективно спілкуватися двома мовами в професійному контексті; оволодіння методикою викладання східних мов в умовах білінгвальної освіти, як опанування здібністю застосовувати методи та прийоми, що сприяють ефективному засвоєнню східної мови в поєднанні з іншою мовою; розвиток міжкультурної компетенції, як розуміння культурних особливостей країн Сходу, толерантність до культурних відмінностей, здатність до міжкультурної комунікації.

Слід зазначити, що вплив однієї іноземної мови на вивчення іншої іноземної мови є складним і неоднозначним явищем. Він може бути як позитивним чинником, що створює підґрунтя для навчання, так і негативним, що призводить до інтерференції. Позитивний вплив проявляється у переносі (трансфері) наявних спільних рис, що сприяє полегшенню засвоєння другої іноземної мови; сформованості навчальної стратегії, успішне застосування яких допомагає здобувачу освіти у запам'ятовуванні слів, розумінні граматичних правил, розвитку навичок аудіювання та говоріння; розвитку металінгвістичної свідомості, що проявляється в усвідомленні мови як системи, розумінню її структури та функціонування, використанні однієї іноземної мови (наприклад, англійської) в якості «посередника» для опанування іншою іноземною (наприклад, східною) мовою. Негативний вплив проявляється в інтерференції на рівні фонетики, коли звуки та інтонація першої іноземної мови можуть впливати на вимову другої іноземної мови, особливо якщо ці мови мають різні фонетичні системи, що є характерною особливістю в англійській та східних мовах; на рівні граматики, коли граматичні структури однієї з іноземних мов можуть впливати на розуміння та використання граматики іншої іноземної мови, що характерно для англійської мови (де порядок слів фіксований), китайської (по шаблону SVO «суб'єкт-дієслово-об'єкт» (подібно до англійської)) та корейської (по шаблону SOV «суб'єкт-об'єкт-дієслово»); на рівні лексики, хоча це і є рідкісним явищем, оскільки англійська та східні мови належать до різних мовних сімей і мають значно відмінні структури, але існують так звані «false friends» (хибні друзі перекладача), які можуть призводити до помилок у розумінні та вживанні лексичних одиниць (наприклад, англійське слово «party» означає «вечірка», тоді як китайське «party» (黨 / dǎng) означає «політична партія»; англійське слово

«fighting» означає «боротьба, битва», тоді як «fighting» в корейській (화이팅 / hwaiting) використовується як вигук підтримки, заохочення «уперед!»; турецьке слово «form» означає «форма (про зовнішній вигляд)», тоді як англійське «form» має ширше значення, включаючи «форму, вид, спосіб»); на рівні орфографії, коли правила написання слів в одній іноземній мові можуть впливати на орфографію в іншій, особливо якщо ці мови використовують різну систему письма або мають різні орфографічні правила, що є характерним для англійської та східних мов.

Тож, поєднання мов у процесі освітньо-білінгвальної іншомовної підготовки майбутніх учителів східних мов має свої особливості, зумовлені специфікою східних мов, їхньою відмінністю від германських мов, а також необхідністю формування у майбутніх учителів здатності до ефективної міжкультурної комунікації. Підготовка майбутнього вчителя східних мов має свою специфіку та особливості, що насамперед обумовлюється білінгвальним освітнім середовищем, у якому вони навчаються: двопредметна спеціалізація (англійська та східна мова). Навчання у білінгвальному освітньому середовищі сприяє підвищенню не лише предметних знань, а й формує у майбутніх учителів знання про культуру, традиції іншої країни.

Література:

1. Дем'яненко, О. (2012). Формування кроскультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 6(1), 167-172. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2012_6%281%29__27
2. Скарлупіна, Ю. А. (2011). Викладання другої іноземної мови в контексті підготовки майбутніх фахівців економічного профілю. *Новини світової науки – 2011*. (с. 64-76). Софія: Бял ГРАД-БГ. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/50611>
3. Moyer, A. (2013). *Foreign Accent: The Phenomenon of Non-native Speech*. U.K.: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1111/josl.12086>
4. Oskina, N. O. (2016). Professional training of a bachelor of oriental studies at a pedagogical university. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*, 10, 34-38. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2017.116541>
5. Смутченко, О. С. (2018). Специфіка підготовки майбутніх учителів іноземних мов у полілінгвальному середовищі. *Педагогічний альманах*, Вип. 37, 199-205. <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/7099>
6. Шовгун, Н. О. (2000). *Формування українського сленгу в мовленнєвій діяльності малих соціальних груп* [Дис. канд. філол. наук, Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка]. Реферативна база даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
7. Шумарова, Н. П. (2000). *Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму*. КДЛУ.

ЗМІСТ

Section 1

Language Education In Postpandemia And Conditions Of War: Urgent Challenges, Transformations And Coping Mechanisms

Олена БУЦ	ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	3
-----------	---	---

Section 2

Language Teacher Training: Innovations And Best Practices

Олена БУЗДУГАН	ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ МОВ У ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-БІЛІНГВАЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ СХІДНИХ МОВ	5
Ганна ДИШЕЛЬ	ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	8
Тетяна ЄРЕМЕНКО	КОГНІТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ ОГОЛОШЕНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
Олена НЕГРІВОДА	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	14
Вікторія НОВОСТРОЙНА	МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОЇ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	17
Михайло Самойленко	ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ НОВОГО ФОРМАТУ	20
Карина ТІТКОВА	ВПРОВАДЖЕННЯ АФЕКТИВНИХ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ТЕХНІК ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВИЧОК СПОНТАННОГО АНГЛОМОВНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	23
Ольга ТРУБЩИНА	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	26
Тетяна ФОГЕЛЬ	ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	31